

INLEIDING op het thema

Het is van 11 t/m 19 april 2026 weer de Week van de Kinderfilosofie. Dit jaar is de themavraag **Ken jij ons?** We gaan deze week onderzoeken wat het betekent om ergens bij te horen, wanneer je over een groep spreekt als *wij* en *ons*. Hoe vormen we groepen, grenzen en gemeenschappen?

Want we zeggen het voortdurend, *wij* en *ons*. Een paar voorbeelden: “Onze club is leuker dan die van jullie.” “Dit is onze bal!” of “Dit is ons land.”, “Wij willen meer vrijheid.” “Wij gaan buiten spelen.”

Maar wie zijn *wij* dan eigenlijk? Wie bedoelen dan? Moeten we elkaar kennen voordat we *wij* zijn? En wat maakt dat wij *ons* zijn? Wat moeten we gemeen hebben om over *wij* te spreken? Dezelfde geschiedenis, dezelfde hobby's, dezelfde huidskleur? Of zijn we *ons* als we in hetzelfde dorp wonen, bij dezelfde club sporten of even oud zijn?

En als we compleet anders zijn en anders denken, kunnen we dan toch nog *wij* zijn? Wanneer hoort iemand niet bij ons, maar bij de anderen? Of kan iemand bij ons én bij de anderen horen?

Als *wij* allemaal vrede willen, zijn we daarmee dan een *ons* geworden of is er meer voor nodig? Kun je ruzie hebben binnen *onze* groep, of is er dan geen sprake meer van *onze* groep?

Kan *wij* uit een oneindig aantal mensen bestaan? En wie zijn *zij* dan in dat geval?

Deze lesbrieven zijn geschikt voor kinderen tussen de 8-12 jaar. Het thema wordt vooral verkend aan de hand van sub thema's als vriendschap, wanneer ben je een groep en wat is 'kennen' eigenlijk?

Voordat je in gesprek gaat

Een uitgebreidere maar eenvoudige uitleg over het voeren van een filosofisch gesprek vind je in [onze basistoolkit](#) op de website.

Je gaat een filosofisch gesprek voeren met kind(-eren). Dit gesprek valt of staat met:

- De interesse van de kind(-eren) in het onderwerp. Onderstaande vragen en oefeningen hebben het doel te prikkelen, prikkelt het niet (genoeg)? Probeer dan een andere vraag.

- Ook jouw eigen houding is van belang. Zie het gesprek als een gezamenlijk onderzoek:
 - er is geen goed of fout antwoord,
 - je weet het antwoord zelf ook niet,
 - maar je bent wel geïnteresseerd in het (gezamenlijk) beantwoorden van de vraag.
- Om antwoord te kunnen geven, denken de kind(-eren) na over de vraag en luisteren jullie aandachtig naar elkaar. Het is de bedoeling dat als een kind iets zegt het dat ook kan onderbouwen met een argument.
- Standaard doorvraag-vragen die altijd van pas komen:
 - Kun je daar iets meer over zeggen?
 - Kun je uitleggen waarom je dat denkt?
 - Kun je daar een voorbeeld van geven?
 - Heeft iemand anders een ander idee?
 - Is dat altijd/overal zo?
 - Geldt dat voor iedereen?
 - Kun je verzinnen waarom iemand anders daar anders over zou denken?

BEGINSPEL – IEDEREEN DIE...

Je kunt beginnen met een eenvoudig spel dat een mooi opstapje kan zijn naar het thema.

Het spel heet 'iedereen die'. Je zit in een kring maar er is 1 stoel te weinig. Degene die staat mag iets verzinnen om de zin 'iedereen die.....' af te maken. Belangrijk is wel dat wat diegene verzint ook hem/haar zelf moet gelden. Dat voorkomt dat kinderen lelijke of confronterende dingen gaan zeggen om iemand te pesten.

Je kun het beste zelf beginnen, en eventueel later ook zorgen dat je weer aan de beurt komt als er te weinig variatie komt of als niemand iets noemt dat aansluit bij waar je later met het gesprek heen wil.

Iemand zegt bijvoorbeeld 'iedereen die een hond heeft.' Iedereen die een hond heeft moet dan van plaats veranderen. Het is dus een soort stoelendans. Telkens blijft iemand over, en die mag dan iets zeggen en de zin 'iedereen die...' aanvullen. 'Iedereen die op voetbal zit' 'Iedereen die meerdere talen heeft geleerd' 'Iedereen die gelovig is'.

(Vind je dat de kinderen te druk zijn of worden van de stoelendans? Dan kun je ook gewoon werken met hand opsteken. Je geeft dan gewoon steeds een ander kind de beurt om de zin 'iedereen die...' af te maken.)

Het kan alle kanten op gaan. Je kunt als begeleider verschillende invalshoeken proberen te stimuleren. Maar je kunt tevoren juist ook een kader geven. Je zegt bijvoorbeeld dat het moet gaan over wat je in je vrije tijd doet. Of over hoe je huis en gezin eruitziet.

Zet tevoren een tijd hiervoor en kondig dat ook aan. Bijvoorbeeld 7 minuten. Ook goed om de kinderen te vragen op te letten wie er moet opstaan.

VERVOLG

Voordat je verder gaat is het goed de kinderen even tot rust te laten komen. Als iedereen weer zit vraag je of ze in tweetallen willen bespreken wat hun is opgevallen tijdens het spel.

Na ongeveer 4 minuten ga je centraal verder.

Wie heeft er iets nieuws geleerd over iemand anders?

Laat één kind een voorbeeld noemen.

Vraag vervolgens of dat ook iets veranderd heeft in hoe dit kind nu kijkt naar het andere kind.

Vraag of andere kinderen ook zoiets hebben ervaren. Waarschijnlijk wel, geef nog iemand de beurt en laat het voorbeeld vertellen.

Met een beetje mazzel hebben kinderen ontdekt dat ze iets gemeenschappelijk hebben met anderen, wat ze nog niet wisten.

NAAR HET FILOSOFISCH GESPREK

In het vervolg van deze lesbrief staan een aantal beginvragen per thema en per beginvraag ook een aantal suggesties en doorvraag-vragen om het gesprek verder voort te zetten.

Sub thema: GROEPSVORMING-WIJ-ZIJ

Kom terug op een voorbeeld uit het spel. Bijvoorbeeld dat 7 kinderen een hond bleken te hebben. Laat die groep nog even opstaan.

Beginvraag:

Zijn jullie nu een groep?

Waarom wel of niet?

Zo ja, kun je dan een zin bedenken met het woord *wij* die alleen over jullie gaat?

Daarna kun je verder doorpraten n.a.v. die zin. Stel bijvoorbeeld dat de kinderen zeggen 'wij spelen elke dag met honden', dan kun je verder praten of dat dan betekent dat anderen dat niet doen. M.a.w. zou je de zin kunnen aanvullen met 'en zij niet'?

Daarna kun je het gesprek breder trekken met de doorvraag-vragen die hierboven al genoemd zijn en met de volgende doorvraag-vragen:

- Horen 'zij' er dan meteen niet meer bij?
- Ben je altijd een groep als je iets gemeenschappelijks hebt?
Waarom wel of niet?
- Moet je mensen kennen voordat je 'wij' kunt zeggen? Al het antwoord nee is, laat de kinderen hier dan voorbeelden geven. (Bijvoorbeeld: wij dierenvrienden of wij Nederlanders)
- En als je anderen aanduidt met 'zij', kun je dan toch iets gemeenschappelijks hebben?

Sub thema:
VRIENDSCHAP

Beginvraag:

Kun je bevriend zijn met iemand als je helemaal niet op elkaar lijkt en heel andere dingen leuk vindt?
Waarom wel of niet?

Daarna kun je het gesprek breder trekken met de doorvraag-vragen die hierboven al genoemd zijn en met de volgende doorvraag-vragen:

- Is het makkelijker om vrienden te zijn als je wel veel hetzelfde hebt/leuk vindt?
- Kun je ook bevriend zijn als je niet dezelfde taal spreekt?
- Kun je vrienden zijn met iemand die je nog nooit hebt ontmoet in het echt?
- Kun je samen in een voetbalteam zitten en toch geen vrienden zijn?
- Kun je het oneens zijn met een vriend of zelfs ruzie hebben?
- Is het belangrijk om veel te weten over iemand om zijn/haar vriend te kunnen zijn?
- Is het erg als een vriend een geheim heeft voor jou?

Sub thema:
VRIENDSCHAP GROEP

Beginvraag:

Kun je in een vriendengroep zitten en toch niet allemaal hetzelfde leuk vinden?

Waarom wel of niet?

- Wanneer hoort iemand niet (meer) bij de groep?
- Zit je ook in groepen waarbij je niet bevriend bent met iedereen?
- Kun je altijd kiezen of je bij een groep hoort?
 - Zo nee, is dat erg?
- Doe je wel eens iets omdat je graag bij een bepaalde groep wil horen?
- Kan het ook fijn zijn om niet bij een bepaalde groep te horen? Noem een voorbeeld.
- Heb je wel eens ruzie binnen een groep? Blijft de groep dan toch een 'wij'? Of wordt het een 'wij-zij'?

(Noem hier eventueel een voorbeeld, Stel je houdt van voetbal. Je bent fan van het Nederlands Elftal en van Ajax. Dan ben je samen met alle voetbalfans een groep: "Wij houden van Oranje". Maar ben je ook een groep met Feyenoord fans? Of zeg je dan "Wij zijn Ajax en zij zijn stom". Dan is die 'wij' opeens een heel andere wij, maar toch houden zowel wij als zij van voetbal. Hoe kan dat?)

Sub thema: **KENNEN/KENNIS**

De kinderen hebben in het spel vast ontdekt dat ze dingen met elkaar gemeen hebben die ze nog niet wisten. Je kunt ook verder filosoferen over 'kennen' en 'kennis'.

Beginvraag:

Kun je alles weten over iemand anders?

Waarom wel/niet?

- Kun je jezelf helemaal kennen?
- Kun je alles weten over je lievelingsdier?
- Kun je weten of je alles weet of iets of iemand?
- Wanneer weet je genoeg over iemand anders?
- Hoe kun je dingen te weten komen of leren?
- Als je eenmaal iets weet, kun je het dan ook weer 'onweten'? Alsof je een harde schijf van een computer wist?

AFSLUITING

Na het gesprek kun je de kinderen onze 'weggever' -een boekje met denk en doe opdrachten over dit thema- meegeven. Je kunt ze ook in de klas een specifieke bladzijde laten invullen die aansluit bij de keuze die jij gemaakt hebt voor het gesprek. Met het boekje kunnen ze in elk geval dus nog verder spelen met gedachten. Heb je de weggever nog niet besteld? Dat kan tot 19 april 2026 via [deze link](#).

TENSLOTTE

De Week van de Kinderfilosofie wenst jou en je klas, groep of gezin mooie gesprekken toe en natuurlijk veel plezier met deze vragen!

Wil je je ervaringen delen met de Week van de Kinderfilosofie? Dat vinden we leuk! Plaats een leuk bericht over je ervaringen en noem ons daarin, dan delen wij jouw bericht ook weer! Of laat een reactie achter op [facebook](#) of [instagram](#).

Je kunt ook een mail sturen: verslagen en/of foto's (met toestemming) kunnen we ook op onze website plaatsen. info@weekvandekinderfilosofie.nl